

**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK ANGIELSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MJA-R1 (R2, R4)**

CZERWIEC 2017

Rozumienie ze sluchu

Zadanie 1.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	1.1.	2.1. Zdający określa główną myśl tekstu.	B
	1.2.	2.1 R Zdający oddziela fakty od opinii.	B
	1.3.	2.4. Zdający określa intencje nadawcy/autora tekstu.	C

Zadanie 2.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	2.1.	2.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	E
	2.2.		A
	2.3.		C
	2.4.		B

Zadanie 3.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne [...] o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru [...].</i>	3.1.	2.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
	3.2.		C
	3.3.		D
	3.4.		A
	3.5.	2.2. Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	C

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie 4.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	4.1.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
	4.2.		C
	4.3.		C
	4.4.		A

Zadanie 5.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	5.1.	3.6. Zdający rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu.	D
	5.2.		E
	5.3.		B
	5.4.		A

Zadanie 6.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi [...] pisemne o różnorodnej formie i długości [...].</i>	6.1.	3.3. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	A
	6.2.		B
	6.3.	3.1. Zdający określa główną myśl tekstu.	C
	6.4.	3.3. Zdający określa główną myśl poszczególnych części tekstu.	A
	6.5.	3.2. Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B

Znajomość środków językowych

Zadanie 7.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	7.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	A
	7.2.		C
	7.3.		D
	7.4.		A

Zadanie 8.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	8.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>at</i>
	8.2.		<i>history</i>
	8.3.		<i>taken</i>
	8.4.		<i>Apart/Aside</i>

Zadanie 9.

Wymagania ogólne	Zadanie	Wymagania szczegółowe	Poprawna odpowiedź
I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	9.1.	1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].	<i>gets used to wearing</i>
	9.2.		<i>was being done</i>
	9.3.		<i>you didn't talk</i>
	9.4.		<i>had she seen</i>

Uwagi do zadań 8. i 9.

1. Odpowiedź uznaje się za poprawną tylko wtedy, gdy wpisywane wyrazy lub fragmenty zdań są w pełni poprawne gramatycznie i ortograficznie.
Nie bierze się pod uwagę zapisu wielką/małą literą oraz powtórzenia wyrazu podanego przed luką/po luce. Wyjątkiem są słowa, które muszą być pisane po angielsku wielką literą np. *Monday, July*. W takiej sytuacji brak wielkiej litery jest traktowany jako błąd ortograficzny.
2. Akceptowane są również inne odpowiedzi, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Schemat punktowania w zadaniach od 1. do 9.

- 1 p. – poprawna odpowiedź.
0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Wypowiedź pisemna

Zadanie 10.

Wypowiedz się na jeden z poniższych tematów. Wypowiedź powinna zawierać od 200 do 250 słów i spełniać wszystkie wymogi typowe dla formy wskazanej w poleceniu. Zaznacz temat, który wybrałeś(-aś), zakreślając jego numer.

1. Ostatnio spędziłeś(-aś) popołudnie w nowo otwartym klubie fitness. Napisz **artykuł**, w którym zrelacjonujesz swoją wizytę w tym klubie i zaproponujesz działania, które mogłyby uatrakcyjnić jego ofertę.
2. W okolicy, w której mieszkasz, brakuje udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Napisz **list** do gazety. W swoim liście opisz sytuację, która sprawiła, że zainteresowałeś(-aś) się tym problemem, i zaproponuj rozwiązania mogące poprawić sytuację osób niepełnosprawnych.

Wymagania ogólne

- I. *Znajomość środków językowych.*
Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].
- III. *Tworzenie wypowiedzi.*
Zdający tworzy [...] dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści [...].
- IV. *Reagowanie na wypowiedzi.*
Zdający [...] reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej [...] pisemnie.

Wymagania szczegółowe (artykuł)

1. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].*
- 5.1. *Zdający opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności.*
- 5.7. *Zdający przedstawia zalety [...] różnych rozwiązań [...].*
- 5.9. *Zdający opisuje doświadczenia swoje i innych.*
- 5.12. *Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.*
- 5.13. *Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.*

Wymagania szczegółowe (list)

1. *Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].*
- 5.4. *Zdający relacjonuje wydarzenia z przeszłości.*
- 5.12. *Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.*
- 5.13. *Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.*
- 7.4. *Zdający proponuje [...]*

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- zgodność z poleceniem
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Zgodność z poleceniem

W ocenie zgodności z poleceniem bierze się pod uwagę liczbę zrealizowanych w wypowiedzi zdającego elementów treści (Tabela A) oraz elementów formy (Tabela B). Następnie przyznaje się punkty w kryterium zgodności z poleceniem zgodnie z Tabelą C.

Tabela A. Zgodność z poleceniem: elementy treści

Elementy treści	Forma	2	1	0
1. wstęp: właściwe i adekwatne do tematu rozpoczęcie wypowiedzi	R*	teza zgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi (teza „zapowiada” zawartość treściową oraz typ rozprawki)	teza nie jest w pełni poprawna, np. jest zgodna z tematem ALBO z treścią wypowiedzi; odbiegająca od tematu LUB treści wypowiedzi	brak tezy; teza niezgodna z tematem ORAZ treścią wypowiedzi; teza nieczytelna, niejasna, trudna do wskazania; wstęp niekomunikatywny
	A*	wprowadzenie zgodne z tematem ORAZ np. ciekawe, oryginalne, zachęcające do czytania, w ciekawej formie (np. pytanie, cytaty)	wprowadzenie nie jest w pełni poprawne, np. wprowadzenie zgodne z tematem, ale schematyczne ALBO bardziej typowe dla innego typu tekstu (np. rozprawki) ALBO ciekawe, oryginalne, ale odbiegające od tematu	brak wprowadzenia; wprowadzenie niezgodne z tematem, niejasne, nieczytelne, trudne do wskazania; wprowadzenie niekomunikatywne
	L*	wstęp zgodny z tematem i treścią wypowiedzi ORAZ wskazujący cel/powód pisania listu	wstęp nie jest w pełni poprawny, np. nie określa celu ALBO określa cel/powód pisania listu, ale odbiega od tematu ALBO cel nie jest określony jasno ALBO wstęp nie jest zgodny z treścią listu (np. zapowiada poparcie, a opisuje argumenty przeciwne)	brak wstępu; wstęp niezgodny z tematem, niejasny, nieczytelny, trudny do wskazania; wstęp niekomunikatywny
2. pierwszy element tematu	R A L	wieloaspektowa ORAZ/LUB pogłębiona realizacja elementu (np. wsparta przykładami, szczegółowo omówiona)	powierzchnowa realizacja elementu, wypowiedzi brak głębi, np. zdający podaje tylko „listę” argumentów/cech/określeń, żadnego nie rozwijając/uzasadniając	brak wypowiedzi LUB wypowiedź nie jest komunikatywna LUB wypowiedź nie jest związana z tematem / nie realizuje elementu; wypowiedź bardzo pobieżnie dotykająca tematu, np. zdający podaje tylko jeden argument/cechę/określenie, nie rozwijając go
3. drugi element tematu				
4. podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi	R A L	zakończenie zgodne z tematem oraz treścią wypowiedzi; jeżeli zdający powtarza wstęp – czyni to innymi słowami	zakończenie nie jest w pełni poprawne, np. jest zgodne z tematem ALBO treścią wypowiedzi; odbiega trochę od tematu LUB treści wypowiedzi; zdający stosuje zakończenie schematyczne (szampowe) LUB powtarza wstęp praktycznie tymi samymi słowami	brak zakończenia LUB zakończenie nie jest komunikatywne LUB zakończenie jest jedynie luźno związane z tematem oraz treścią wypowiedzi (też jeśli nie jest zgodne)
5. fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	R A L	wypowiedź nie zawiera fragmentów odbiegających od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź zawiera dłuższy fragment / nieliczne krótkie fragmenty odbiegające od tematu i/lub nie na temat	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

* R – rozprawka; A – artykuł; L – list formalny

Tabela B. Zgodność z poleceniem: elementy formy

Elementy formy	Forma	1	0
1. elementy charakterystyczne dla formy	R	teza jest poprawnie umiejscowiona w wypowiedzi	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
	A	wypowiedź jest zatytułowana	
	L	wypowiedź zawiera odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący	
2. kompozycja	R A L	wypowiedź cechuje widoczny zamysł kompozycyjny wyrażający się w funkcjonalnie uzasadnionych proporcjach wstępu, rozwinięcia i zakończenia	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
3. segmentacja	R A L	tekst jest uporządkowany; układ graficzny pracy (podział na akapity) jest konsekwentny	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.
4. długość pracy	R A L	długość pracy mieści się w granicach 180–280 słów	wypowiedź nie spełnia warunków określonych dla poziomu 1.

Uwaga: jedna usterka jest wystarczająca, żeby zakwalifikować pracę na 0 w danym podkryterium.

Ostateczną liczbę punktów za zgodność z poleceniem ustala się na podstawie oceny elementów treści i elementów formy, zgodnie z Tabelą C.

Tabela C

Elementy treści	Elementy formy		
	4–3	2–1	0
10–9	5 p.	4 p.	3 p.
8–7	4 p.	3 p.	2 p.
6–5	3 p.	2 p.	1 p.
4–3	2 p.	1 p.	0 p.
2–1	1 p.	0 p.	0 p.
0	0 p.	0 p.	0 p.

Na przykład za wypowiedź, w której elementy treści oceniono na 5, a elementy formy oceniono na 2, za zgodność z poleceniem przyznaje się 2 punkty.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceny elementów treści

ARTYKUŁ PUBLICYSTYCZNY

Temat:

Ostatnio spędziłeś(-aś) popołudnie w nowo otwartym klubie fitness. Napisz **artykuł**, w którym zrelacjonujesz swoją wizytę w tym klubie i zaproponujesz działania, które mogłyby uatrakcyjnić jego ofertę.

W **ARTYKULE PUBLICYSTYCZNYM** zdający wyraża swoje stanowisko wobec problemu/zjawiska społecznego wskazanego w poleceniu. Celem artykułu jest rzeczowe przedstawienie omawianej kwestii. Artykuł może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji, komentarze odautorskie, ocenę faktów, elementy opinii oraz może również podejmować próbę kształtowania opinii czytelników.

Dobrze napisany artykuł:

- ma tytuł przyciągający uwagę czytelnika
- zawiera wstęp, w którym autor stara się zachęcić czytelnika do przeczytania tekstu, np. przywołując fakt lub anegdotę, sygnalizując temat artykułu w formie pytania, używając barwnego języka
- może zawierać pytania zachęcające czytelnika do dalszych rozważań na temat poruszany w tekście.

Wstęp

1. Aby wstęp był uznany za zgodny z tematem, zdający powinien odnieść się np. do otwarcia nowego klubu fitness / poszerzenia się oferty miejsc, w których mieszkańcy mogą spędzać czas wolny / rosnącej popularności klubów fitness, w sposób zachęcający do dalszej lektury.
2. Zdający nie musi odnosić się we wstępie do swojej wizyty w tym klubie oraz propozycji poszerzenia oferty.

Elementy tematu

Elementami są: (1) relacja z pobytu w klubie; (2) przedstawienie propozycji działań, które mogą uatrakcyjnić ofertę klubu.

(1) zrelacjonowanie wizyty w klubie

Wymagane jest zrelacjonowanie wizyty w klubie fitness. Relacja może zawierać elementy opisu klubu oraz jego pracowników.

Relacja może się ograniczyć do opisu pobytu w innym celu niż ćwiczenia, np. zapoznanie się z ofertą, rozmowa z trenerem, opracowanie grafiku wizyt, itp. Nie jest wymagane odniesienie się do konkretnych ćwiczeń wykonywanych w trakcie wizyty.

Jeżeli zdający pisze o kilku wizytach w tym klubie, ale żaden fragment pracy nie jest relacją, taka realizacja tego elementu polecenia jest kwalifikowana maksymalnie na poziom 1.

(2) propozycja działań, które mogłyby uatrakcyjnić ofertę klubu

Wymagane są wypowiedzi, w których przedstawione są konkretne rozwiązania np. zakup dodatkowego sprzętu, rozszerzenie oferty o dodatkowe ćwiczenia, zatrudnienie dietetyka, urządzenie kawiarni, ozdobienie wnętrza, itp.

Jeśli zdający proponuje poszerzenie oferty klubu, ale nie omawia żadnych konkretnych zmian, które powinny być wprowadzone, taka realizacja tego elementu polecenia jest kwalifikowana na poziom niższy.

Pomysły na uatrakcyjnienie oferty klubu nie muszą być pomysłami osoby piszącej. Może przedstawić pomysły innych osób.

Zgodność z tematem

Ostatnio spędziłeś(-aś) popołudnie w nowo otwartym klubie fitness. Napisz **artykuł**, w którym } „główka”
zrelacjonujesz swoją wizytę w tym klubie

element 1.

i zaproponujesz działania, które mogłyby uatrakcyjnić jego ofertę.

element 2.

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem**:

- ściśle związane z główką tematu i aspektami (A, B)
 - ściśle związane z główką tematu, chociaż przedstawiają argumenty niezwiązane z aspektami (C, D), np.
 - rozważania na temat, dlaczego władze miast powinny budować kluby fitness
- Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu**:

- luźno związane z główką tematu oraz przedstawiające argumenty niezwiązane z aspektami (X, Y), np.
 - argumenty za i przeciw uprawianiu sportu

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat**:

- w żaden sposób nienawiązujące do główki tematu, np.
 - opis wizyty w klubie innego rodzaju, np. muzycznym
 - opis imprezy sportowej, zorganizowanej w mieście.

Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie słów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, traktujemy go jako fragment zgodny z tematem (C D).

5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego słowa, które jest kluczowe dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

1. Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy bierzemy pod uwagę zgodność tej części pracy z rozwinięciem wypracowania.

LIST

Temat

W okolicy, w której mieszkasz, brakuje udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Napisz **list** do gazety. W swoim liście opisz sytuację, która sprawiła, że zainteresowałeś(-aś) się tym problemem, i zaproponuj rozwiązania mogące poprawić sytuację osób niepełnosprawnych.

List formalny jest napisany w odpowiedzi na sytuację określoną w zadaniu egzaminacyjnym. Może to być np. list czytelnika do gazety/czasopisma lub list mieszkańca do władz miasta. List może zawierać elementy opisu, sprawozdania, recenzji itp.

Dobrze napisany list:

- zawiera we wstępie określenie celu, w jakim został napisany
- omawia dane zagadnienie w sposób przejrzysty i logiczny
- zawiera elementy typowe dla formy: odpowiedni zwrot rozpoczynający i kończący, akapity itp.

Wstęp

1. Aby wstęp był uznany za **zgodny z tematem** zdający powinien odnieść się do: problemu braku udogodnień dla osób niepełnosprawnych I/LUB sytuacji osób niepełnosprawnych w swojej okolicy.
2. Wstęp musi zawierać cel/powód napisania listu, zgodny z tematem.
3. Zdający nie musi odnosić się we wstępie do zaobserwowanej sytuacji oraz rozwiązań, które proponuje wprowadzić.

Elementy tematu

1. Elementami są: (1) opis sytuacji, która zainteresowała zdającego problemami osób niepełnosprawnych, (2) propozycje rozwiązań mogące poprawić sytuację osób niepełnosprawnych.

(1) opis sytuacji, która zainteresowała zdającego problemami osób niepełnosprawnych

Wymagane jest opisanie konkretnego wydarzenia, które sprawiło, że zdający zainteresował się problemami osób niepełnosprawnych.

Zaobserwowana sytuacja może dotyczyć pojedynczej osoby lub grupy osób niepełnosprawnych, np. niewidomych, niesłyszących, poruszających się na wózku inwalidzkim, itp.

(2) propozycje rozwiązań mogące poprawić sytuację osób niepełnosprawnych

Wymagane jest wskazanie konkretnego rozwiązania / konkretnych rozwiązań, które mogłoby/mogłyby poprawić istniejącą sytuację.

Jeśli zdający nie przedstawia konkretnej propozycji zmian, np. podaje jedynie powody dla których zmiany są potrzebne, ale nie precyzuje, jakie sposoby poprawy sytuacji proponuje, taka realizacja drugiego elementu tematu jest kwalifikowana na poziom niższy.

Zgodność z tematem

Na terenie Twojego miejsca zamieszkania brakuje udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Napisz } „główka”
list do gazety.

W swoim liście opisz sytuację, która sprawiła, że zainteresowałeś(-aś) się tym problemem,

element 1.

i zaproponuj rozwiązania mogące poprawić sytuację osób niepełnosprawnych.

element 2.

1. Fragmenty wypracowania **zgodne z tematem:**

- ściśle związane z „główką” i elementami tematu (A, B)
 - ściśle związane z „główką”, ale niezwiązane z elementami tematu (C, D), np.
 - opis pozytywnych zmian poprawiających komfort życia osób niepełnosprawnych.
- Fragmenty C, D nie są uznawane za realizację pierwszego i drugiego elementu tematu.

2. Fragmenty wypracowania **odbiegające od tematu:**

- luźno związane z „główką” oraz przedstawiające opisy niezwiązane z elementami tematu (X, Y), np.
 - przedstawienie rozwiązań nie mających bezpośredniego wpływu na życie osób niepełnosprawnych, np. budowa ścieżek rowerowych, ograniczenie zanieczyszczeń w dużych miastach.

Takie fragmenty są zaznaczone w pracy zdającego nawiasami kwadratowymi. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A.

3. Fragmenty wypracowania **nie na temat:**

- w żaden sposób nienawiązujące do „główki” tematu, np.
 - wady i zalety życia w wielkim mieście (bez odniesienia do problemów osób niepełnosprawnych).

Takie fragmenty są otaczane „chmurką”. Jeśli występują w pracy, jest ona kwalifikowana na poziom 1 lub 0 zgodnie z punktem 5. w Tabeli A. Fragmenty te nie są uwzględniane w liczbie słów ani brane pod uwagę w ocenie zakresu i poprawności środków językowych.

4. Jeżeli w wypracowaniu występuje fragment (1–2 zdania), który mógłby zostać uznany za odbiegający od tematu lub nie na temat, ale w pracy pełni funkcję logicznego łącznika, uznaje się go za fragment zgodny z tematem (C, D).
5. Jeśli zdający konsekwentnie używa niewłaściwego słowa, które jest kluczowe dla pracy, ale argumenty pasują do tematu, taka realizacja danej części pracy jest kwalifikowana na poziom niższy (maksymalnie poziom 1).
6. Jeśli zdający realizuje jeden z elementów tematu we wstępie lub zakończeniu, to dany fragment pracy uznaje się za część rozwinięcia albo część wstępu/zakończenia. Ten sam fragment pracy nie może być realizacją elementu tematu oraz częścią wstępu/zakończenia.
7. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wydzielenie wstępu/zakończenia z dłuższego fragmentu i uznanie tego za dwie oddzielne części, ale wtedy segmentacja oceniana jest na 0.

Podsumowanie: właściwe i adekwatne do tematu zakończenie wypowiedzi

Rozpatrując zgodność zakończenia z treścią pracy bierze się pod uwagę zgodność tej części pracy z rozwinięciem wypracowania.

Elementy charakterystyczne dla formy

Akceptowane są formalne i półformalne zwroty rozpoczynające list (np. *Dear editor; dear Sir/Madam; Dear Mr Watson*) oraz kończące list (np. *Yours faithfully; Best regards*).

Spójność i logika wypowiedzi

2 pkt	wypowiedź zawiera najwyżej 2 usterki w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
1 pkt	wypowiedź zawiera od 3 do 5 usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu
0 pkt	wypowiedź zawiera 6 lub więcej usterek w spójności ORAZ/LUB logice na poziomie zdania i/lub akapitu i/lub całego tekstu

Jeśli w pracy występuje dłuższy niekomunikatywny fragment pracy (np. dłuższe zdanie lub 2-3 krótkie zdania) przyznajemy 1 punkt; jeśli takich fragmentów jest więcej, przyznajemy 0 punktów.

W ocenie spójności bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu tekst funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami / akapitami tekstu.

W ocenie logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna (np. czy nie jest jedynie zbiorem przypadkowo zebranych myśli, czy wnioski wynikają logicznie z przesłanek).

Dodatkowe uwagi dotyczące spójności

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać na przykład z:
 - braku połączenia między częściami tekstu; odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane,
 - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych („przeskakiwania” z jednego czasu gramatycznego na inny),
 - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują, że odbiorca wyraźnie gubi się, czytając tekst,
 - poważnych zakłóceń komunikacji w tekście w wyniku błędów językowych (tzw. „bełkot”).
 - braku logiki w tekście, np. przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.
2. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
4. Jako usterki w spójności/logice oznaczamy te fragmenty, w których wyraźnie się gubimy czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu.
5. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które jest sprzeczne z obowiązującymi zasadami rozumowania.
6. Słowa napisane po polsku lub w języku innym, niż język egzaminu zaznaczamy jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreślamy je jedynie jako błędy językowe.

7. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna / niekomunikatywna / niezrozumiała dla odbiorcy możemy zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „falą pionową” z boku i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń (wymagana konsultacja z PZE). Jednocześnie w takiej pracy oznaczamy błędy językowe (możliwe jest podkreślenie linią ciągłą niekomunikatywnych fragmentów pracy, jeśli stopień zaburzenia komunikacji sprawia, że trudno wskazać konkretny błąd/błędy w danym fragmencie)

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie i precyzję środków leksykalno-gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	• szeroki zakres środków językowych • w pracy występują dość liczne fragmenty charakteryzujące się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych
2 pkt	• zadowalający zakres środków językowych • w pracy występuje kilka fragmentów charakteryzujących się naturalnością i różnorodnością frazeologiczną oraz precyzją użytych środków językowych, jednak w większości użyte są struktury o wysokim stopniu pospolitości
1 pkt	• ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są głównie struktury o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	• bardzo ograniczony zakres środków językowych • w pracy użyte są wyłącznie struktury o wysokim stopniu pospolitości
<i>Jeżeli w wypowiedzi występują rażące/liczne uchybienia w stosowności i/lub jednolitości stylu, wówczas liczbę punktów przyznanych za zakres środków językowych można obniżyć o 1 punkt (maksymalnie do zera).</i>	

Przez „naturalność” rozumiemy charakterystyczny dla danego języka sposób wyrażania znaczeń, natomiast przez „precyzyjne sformułowania” rozumiemy wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie słów oraz struktur o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *miły, interesujący, fajny*.

Przez „stosowność” stylu rozumiemy dostosowanie przez zdającego środków językowych do wybranej formy wypowiedzi, celowość zastosowanych konstrukcji składniowych i jednostek leksykalnych. Styl niestosowny to np. styl zbyt metaforyczny lub zbyt bliski stylowi potocznemu w odmianie mówionej. Przez „jednolitość” stylu rozumiemy konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne (tzn. czemuś służy). Styl uznaje się za niejednolity, jeżeli zdający miesza bez uzasadnienia różne style wypowiedzi, np. w tekście rozprawki występują fragmenty nazbyt potoczne, z wtrętami ze stylu urzędowego.

Za zbyt nieformalny język i/lub personalne rozważanie problemu w rozprawce, zwłaszcza typu „za i przeciw”, odejmujemy punkty w zakresie środków językowych (traktujemy to jako usterki w stylu).

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne, ortograficzne i interpunkcyjne. Punkty przyznaje się zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność językowa (leksykalno-gramatyczna)	Poprawność zapisu (ortograficzna, interpunkcyjna)	
	nieliczne błędy zapisu	liczne LUB bardzo liczne błędy zapisu
nieliczne błędy językowe	3 pkt	2 pkt
liczne błędy językowe	2 pkt	1 pkt
bardzo liczne błędy językowe	1 pkt	0 pkt

1. W przypadku wątpliwości w sytuacjach granicznych o zakwalifikowaniu pracy do niższej lub wyższej kategorii punktowej decyduje „waga” błędów oraz ich wpływ na komunikację.
2. Błędy interpunkcyjne traktujemy jako mniej istotne niż błędy ortograficzne.

Kwalifikowanie i oznaczanie błędów

rodzaj błędu	sposób oznaczenia	przykład
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	Marek <u>lubić</u> czekoladę.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	Marek √ czekoladę.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	Słońce <u>gżeje</u> .
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	Słońce <u>gzać</u> w lecie.
błędy w spójności / logice	podkreślenie linią falistą	Założyłem kurtkę <u>bo było gorąco</u> .
fragment odbiegający od tematu	otaczamy nawiasami kwadratowymi	[Fragment odbiegający od tematu]
fragment niezgodny z tematem	otaczamy chmurką	Fragment niezgodny z tematem
błędy interpunkcyjne	otoczenie zbędnego znaku kółkiem znak √ w kółku w miejscu brakującego znaku	Było ciepło , i deszczowo. Zrobiłem to √ ponieważ...

UWAGA! Egzaminator może oznaczać na marginesie, które fragmenty traktuje jako realizację elementów treści (El.1, El.2).

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
 - nieczytelna LUB
 - całkowicie niezgodna z poleceniem/tematem LUB
 - niekomunikatywna dla odbiorcy (np. napisana fonetycznie).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane od innego zdającego jest kwalifikowana do unieważnienia, ale sprawdzana i oceniana zgodnie z kryteriami.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub fragmenty pracy całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu, są one zakreślane i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie zakresu środków językowych i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż **160** słów, przyznaje się 0 punktów za zakres i poprawność środków językowych.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów.
6. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), przyznaje się 0 punktów w każdym kryterium.
7. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium zgodności z poleceniem, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.
8. We wszystkich zadaniach otwartych uwzględnia się stwierdzoną i udokumentowaną dysleksję, dysgrafię i dysortografię zdającego. **Błędy ortograficzne** nie są brane pod uwagę przy ocenie poprawności językowej, w związku z tym nie oznaczamy ich w pracy zdającego. **Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie** wyrazu w pracy dyslektyków to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności językowej.
9. W przypadku obniżenia punktacji w zakresie za usterki stylistyczne, pod pracą piszemy „rażące usterki w stylu” i wskazujemy rodzaj usterki (można oznaczyć błędy pisząc „styl” na marginesie). Samo użycie form skróconych nie jest traktowane jako rażąca usterka).

Uwagi dotyczące zasad liczenia słów w wypowiedziach zdających

1. Słowa zapisane przy użyciu skrótów ‘textspeak’, np. *4U*, *bfr sql*, należy oznaczyć jako błędy ortograficzne.
2. Podobnie jak prace zdających dyslektycznych traktujemy prace zdających, którzy mieli nauczyciela wspomagającego, prace pisane na komputerze (nie bierzemy pod uwagę błędów ortograficznych).
3. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach pod warunkiem, że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film*, *band*, np. *serial/film „M jak miłość”*, *„Świat Dysku” books*.
Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym, niż zdawany i nie podaje objaśnienia, podkreślamy całe wyrażenie linią prostą i traktujemy je jako jeden błąd językowy. W liczbie słów uwzględniamy wszystkie wyrazy użyte w danej nazwie własnej, np. *I read Nowe Horyzonty* – 1 błąd językowy – 2 słowa. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślamy linią falistą i traktujemy jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, nie uwzględniamy tej informacji w ocenie treści.

Uwagi dotyczące zasad liczenia słów w wypowiedziach zdających

1. Liczymy słowa oddzielone spacją. Przez słowo rozumie się jeden element oddzielony od innych przez biały obszar/spację, np. *at home* (2 słowa), *for a change* (3 słowa).
2. Formy skrócone (*don't, can't, isn't, haven't* itd.) liczymy jako **jedno** słowo.
3. Jako jeden wyraz liczymy
 - słowa łączone myślnikiem, np. *well-built, twenty-four*,
 - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS/sms*,
 - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu,
 - liczby, bez względu na ich długość, np. 1780,
 - datę pisaną cyframi (np. 10.01.2012).
4. Data pisana słownie (np. 10 stycznia 2012) to trzy wyrazy.
5. Pełen zapis słowny traktujemy jak słowa oddzielone spacją, np. *two thousand five hundred* = 4 słowa.
6. Imię i nazwisko występujące w tekście liczymy wg ogólnych zasad.
7. Nie uznajemy i nie uwzględniamy w liczbie słów symboli graficznych używanych w Internecie (np. „buźki”).
8. Uwzględniamy w liczbie słów wyrazy w języku innym niż język egzaminu np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.